

Bevezető

Márkus Éva, Gombos Norbert, Svraka Bernadett

KÖTE elnökség

A Csecsemő- és kisgyermeknevelő-, Óvó- és Tanítóképzők Egyesülete (továbbiakban: KÖTE) 2023-ban újjáalakult civil szervezet, melynek legfőbb célja „a tagság számára olyan szervezet létrehozása, amely az integrálódott óvó- és tanítóképző intézményeknek, illetve azok dolgozóinak tevékenységét koordinálja, érdekeit képviseli, propagálja; valamint az intézményi (kar) és az oktatói tevékenység tekintélyének, társadalmi, anyagi és erkölcsi elismerésének, jelentőségének szervezett előmozdítása” (Csecsemő- és kisgyermeknevelő-, Óvó- és Tanítóképzők Egyesülete, 2024). Az Egyesület alapvető feladatának tekinti, hogy a kapcsolódó szakterületen tevékenykedő kollégákat összefogja, szakmai kérdésekben állást foglaljon, valamint a szakma képviselőinek érdekvédelmi feladataiban is aktívan részt vegyen.

Az Egyesület viszonylag hosszú történelmi múltra tekinthet vissza. Közvetlen jogelődje a Tanítóképző Intézeti Tanárok Egyesülete (röviden: TITOE), mely 1886-ban alakult és alapvető feladatának tekintette a tanítóképző intézeti tanárok és a tanítói szakma érdekeinek erőteljes képviseletét. A szervezet – bár már 1919 tavaszán felmerült megszüntetése – 1947-ig működött, amikor is felszámolásra került (Donáth, 2023). Az utódszervezet megalakulására 1992. április 4-én, Baján került sor, ahol létrejött az Óvó- és Tanítóképzők Egyesülete (továbbiakban: ÓTE). A szervezet alapvető célként tűzte ki „a tanító- és óvodapedagógus-képzés hagyományainak és értékeinek megőrzését, továbbfejlesztését” (Fátrai, 2023, p. 213)

Az ÓTE életében újabb fordulópontot jelentett a 2023. év, amikor – immár kiegészülve az időközben felsőfokúvá váló csecsemő- és kisgyermeknevelő képzéssel – újjáalakult a szervezet, létrejött a KÖTE.

Az Egyesület vezetői:

Elnök: Dr. habil. Márkus Éva, egyetemi docens, dékán (ELTE TÓK)
Alelnök: Dr. Gombos Norbert, főiskolai tanár, tanszékvezető (KRE PK)
Titkár: Svraka Bernadett, egyetemi tanársegéd (ELTE TÓK)

A szervezetnek jelenleg 14 tagozata van¹, melyek legfőbb feladata a szakterületen tevékenykedő kollégák közti együttműködés kialakítása, szakmai fórumok, konferenciák szervezése, szakmai kiadványok megjelentetése.

A KÓTE tagjai, illetve az egyes tagozatok vezetői az ország valamennyi csecsemő- és kisgyermeknevelő-, óvó- és tanítóképző intézményét képviselik, biztosítva a szükséges reprezentativitást, ezáltal azt is, hogy az Egyesület érvényesen képviselje a pedagógusképzés kapcsolódó területeinek szakmai érdekeit.

A KÓTE legfontosabb célja, hogy – összefogva a szakma képviselőit – aktívan részt vegyen a pedagógusképzést meghatározó fejlesztési, oktatáspolitikai döntéshozókészítési folyamatokban, érvényesítve a szakmai szempontokat, valamint képviselje a szakterületen oktatók érdekeit.

Az Egyesület – e célok megvalósításának érdekében – rendszeresen

- közgyűlést tart,
- konferenciákat szervez,
- a szakterületet érintő kérdésekben egyeztetéseket tart (akár tagozati szinten is),
- szakvéleményeket fogalmaz meg, és juttat el a döntéshozók számára,
- segítséget és támogatást biztosít szakmai publikációk megjelentetéséhez,
- részt vesz a szakterületet érintő szakmai publikációk népszerűsítésében,
- segíti a szakmai együttműködések megvalósulását.

A KÓTE tagja lehet minden olyan kolléga, aki aktívan részt vesz a pedagógusképzés szakmai fejlesztésében, illetve segíti a pedagógusképzés feladatainak megvalósulását (akár elméleti, akár gyakorlati területen).

A KÓTE *A tanító-, óvó- és a csecsemő- és kisgyermeknevelő-képzés aktuális kérdései Magyarországon és a Kárpát-medencében* címmel 2023. november 3–4-én konferenciát rendezett az ELTE Tanító- és Óvóképző Karon, Budapesten. A konferencia elnöke Márkus Éva, az ELTE TÓK dékánja volt. A nemzetközi tudományos bizottságban számos Kárpát-medencei és hazai kollégát tisztelhattünk.

A találkozót Gloviczki Zoltán, az Apor Vilmos Katolikus Főiskola rektora, a Magyar Rektori Konferencia Pedagógusképzési Bizottságának elnöke nyitotta meg, aki leszögezte, ma nagyon is megéri arról beszélgetni, mik egy pedagógus céljai, feladatai, lehetőségei, kihívásai. Az intézményes nevelésük jövőképe talányos; azonban amíg van család, gyerek, addig pedagógusokra is szükség lesz.

¹ Ezekről bővebben lásd <https://www.tok.elte.hu/content/kote-tagozatok.t.7719?m=582>.

Az első plenáris előadást Pintes Gábor, a Nyitrai Konstantin Filozófus Egyetem Pedagógiai Karának dékánja tartotta, aki végigvezette, miben tér el a szlovákiai tanító- és óvóképzés a magyarországitól; Szlovákiában például ma is létezik közép- és felsőfokú óvóképzés is. Szlovákiában nyolc helyen folyik felsőfokú tanító- és óvóképzés, különösen az ország nyugati részén található sűrűn az intézmények. Bemutatta a képzés történetét, és megosztotta a napjainkban tapasztalt nehézségeket; kitért a 2020-ban bevezetett minőség-biztosítás következményeire.

Az előadások sorát Bárczi Zsófia, a Nyitrai Konstantin Filozófus Egyetem Közép-Európai Tanulmányok Karának dékánja folytatta a magyar tannyelvű tanító- és óvóképzés szabályozásának, törvényi háttérének bemutatásával.

Beszélt a nemzetiségi iskolák helyzetéről; kiemelve, a közelmúltban a hagyományosan jelen lévő magyar, ruszin, német nemzetiségek mellett az ukrán és a vietnami gyermekek oktatása is feladattá vált. A statisztikai adatok ismertetése után a kisebb települések iskoláinak speciális helyzetére hívta fel a figyelmet, hangsúlyozva, hogy az összevonások, a klaszterizáció nem feltétlenül jó megoldás, mert az egész település életére és jövőjére kihat az iskola léte.

Harmadik plenáris előadó a TÓK professor emeritusa, Demeter Katalin volt, aki az úgynevezett nevelési utópiák témáját tekintette át, Thomas More utópiafogalmától elindulva, Michel Foucault és Umberto Eco munkásságát is érintve. Eközben ismertetette a 2023-as World Happiness Report eredményeit is, ahol Magyarország meglehetősen rossz helyezést ért el. Egy másik Foucault-ra is hivatkozott: Léon Foucault ingája Eco egy regényének kulcsmotívuma.

Demeter Katalin a kortárs nevelés ingájának szélső pontjait mutatta be a hallgatóságának; ezt követően pedig az Ipsos-felmérés eredményeit, amelyekből az tükröződik, hogy hazánk állampolgárai nincsenek túl kedvező véleménnyel a magyar oktatásról. Demeter Katalin végül az Edinburgh-i Egyetem egy kezdeményezését osztotta meg: a hallgatók az oktatás lehetséges útjait vázolták fel, melyek a totális megsemmisüléstől egyfajta utópisztikus vízióig terjedtek.

Gazdag és szakmailag magas színvonalú előadásokból válogathattak az érdeklődők, 13 szekcióban 58 előadást hallgathattak meg magyar angol és német nyelven. Számos pedagógiai jógyakorlatot ismerhettek meg, szó volt a pedagógusképzés történeti vonatkozásairól, a kiemelt figyelmet igénylő gyerekekről, a korai fejlődés támogatásának fontosságáról, a korai idegennyelvi fejlesztésről, a digitális pedagógiáról, a természettudományok szerepéről, a művészeti nevelésről és – nem utolsósorban – az anyanyelvi és irodalmi nevelésről.

A tanító-, óvodapedagógus- és kisgyermeknevelő-képzés történeti vonatkozásai szekció időutazása visszavezetett minket a magyar és romániai bölcsődei szakemberek képzésének és a felsőfokú tanítóképzés kezdeteihez. Nyomon követhettük, miként változott a játékpedagógia.

A módszertani szekcióban számos innovatív jógyakorlat került bemutatásra a pedagógusjelöltek módszertani sokszínűségének támogatására. Szó volt az óvoda–iskola közötti átmenet gyakorlatairól, a tanítók módszertani tudatosságáról, a mentorok szerepéről, a népszokások ismeretéről, és a meseterápiás eszközök támogató szerepéről.

A korai fejlődés támogatása több szekción keresztül ívelő témát ölelt fel. Beszéltek többek között a pedagógiai gyakorlat új modelljeiről, a szociális kompetencia fejlesztéséről, de kiemelt szerepet kapott az eltérő fejlődés támogatása. Szó volt az integrációs törekvésekről, a pedagógusok munkáját támogató jógyakorlat-gyűjteményről és a fegyelmezés témaköréről egyaránt.

Digitális pedagógia, technológiai változások a pedagógusképzésben című szekció gyakorlatokat mutatott be a digitális kompetencia támogatására. Szerepeltek gondolatok a *blended learning* tapasztalatokról a kutatómódszertan tanítása során és az idegen nyelv oktatásának lehetőségeiről, pedagógusok vélekedéseiről.

A korai idegen nyelvi fejlesztés szekció felsorakoztatta a hallgatók vizuális koncepcióit, előtérbe került a tanulási zavarokkal rendelkező tanulók nyelvoktatásának kérdése, az autonóm tanulásra nevelés, a nyelvjárások és a kortárs angol–amerikai költők szerepe egyaránt.

A természettudományi szekció kiemelt elemei a fenntarthatóságra való nevelés, a környezetismereti tárgy tartalmi változásainak következményei, az egészséges életmódra nevelés, az alsó tagozatos diákok transzverzális készségeinek fejlesztése, és nem utolsósorban a hallgatók matematika attitűdjének megváltozása voltak.

Élmény, innováció és az anyanyelvi és irodalmi nevelés szekcióink főként a magyar nyelv és irodalom területére kalauzoltak minket. Szó volt új fókuszokról az olvasás-, írás-, fogalmazás- és irodalomtántás során, kiemelten az élményalapú tanulás és diagnosztikus mérések tekintetében. Hangsúlyossá vált a funkcionális nyelvszemlélet, a korai irodalmi nevelés fontossága és a tankönyvi szavak értésének vizsgálata.

Művészeti szekcióink a művészeti nevelés számos új területének, módszereinek, újdonságainak bemutatásával lepték meg az érdeklődőket. A vizuális nevelés területén is megjelent a fenntarthatóság kérdése és e mentén a pedagógusképzés kihívásai. Társadalmilag is fontos terület az inkluzív, befogadó vizuális nevelés kérdése és a közösségi művészet egyaránt.

A zenei nevelés szekcióban előtérbe került a nemzetköziesítés és problematikája az ének-zenei oktatásban, a Kodály-koncepció használata Dél-Koreában, az éneklési szokások szerepe. Bemutatásra kerültek a zenei készségfejlesztés új útjai is.

Jelen folyóiratszámban az érdeklődő számos tanulmányt olvashat a konferencia előadásáiból.

Irodalom

- Csecsemő- és kisgyermeknevelő-, Óvó- és Tanítóképzők Egyesülete* (2024). <https://www.tok.elte.hu/content/csecsemo-es-kisgyermeknevelo-ovo-es-tanitokepzok-egyesulete.t.7703?m=578> (2024. 11. 15.)
- Donáth, P. (2023). A Tanítóképző Intézeti Tanárok Országos Egyesületének 1919-ben és 1947-ben történt átmeneti, majd végleges megszűntetésének történetéhez. *Gyermeknevelés Tudományos Folyóirat*, 11(2–3), 5–44. <https://doi.org/10.31074/gyntf.2023.2–3.5.44>
- Fátrai, K. (2023). Az óvó- és tanítóképzők szakmai érdekvédelmi szervezetének megalakulása. *Gyermeknevelés Tudományos Folyóirat*, 11(2–3), 212–215. <https://doi.org/10.31074/gyntf.2023.2–3.212.215>

